Nr. 268. Poniedziałek 22. Listopada 1852. Rok gazecie 41.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Program filologiczno-historycznego seminaryum, zaprowadzonego na mocy dekretu wysokiego ministeryum oświécenia z dnia 23. września 1852 liczba 7122—912 w filozoficznym fakultecie c. k. uniwersytetu na pierwsze półrocze 185²/₃.

Prelekcye w tym nowo-założonym instytucie będą się w bieżącem półroczu w następującym porządku odbywać:

I. W wydziale filologicznym.

1. Profesor dr. *Kergel* będzie wykładać Platona apologię Sokratesa w poniedziałek i we czwartek od 10—11 godziny.

2. Profesor dr. *Jülg* ody Horacego we środę od 12—1 godziny, a w sobotę od 10—11 godziny.

II. W oddziale historycznym.

Profesor dr. *Wacholz* będzie miewać prelekcye w zakresie historyi starożytnej, mianowicie greckiej i rzymskiej, we wtorek i czwartek od godziny 9—10.

Uwaga. 1. Zapowiedziane już w dodatkach do regulaminu prelekcyi na pierwsze półrocze 185²/₃ praktyczne prelekcye, profesorów dr. *Kergel* i *Wacholz* dla kandydatów nauczycielskiego zawodu, przechodzą przeto bezpośrednio do filologiczno-historycznego seminaryum.

2. Ponieważ wysokie c. k. Prezydyum krajowe dostateczną liczbę osobnych oddziałów zawierających statuta filologiczno-historycznego seminaryum we Lwowie przesłało dyrekcyi tego instytutu do stosownego użycia, przeto dyrekcya oświadcza niniejszem, że jest gotowa na prośbę udzielać tych statutów.

Sprawy krajowe.

Lwów, 22. listopada. Jego Excelencya Pan Namiestnik królestwa Galicyi i W. księstwa Krakowskiego Agenor hrabia Gołuchowski powrócił dzisiaj o godzinie pół do szóstej zrana z Krakowa do Lwowa.

Lwów, 6. listopada. Zważywszy, że każde celniejsze i dorodniejsze nasienie ma zawsze większy pokup i lepiej popłaca, komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, uwzględniając objawione życzenia niektórych członków Towarzystwa, postanowił urządzać podczas każdorocznego zimowego zgromadzenia Towarzystwa *wystawę najcelniejszych krajowych zbóż i innych surowych ziemiopłodów.* Przezto nietylko gospodarzom, niemającym dobrego nasienia, nastręczy się sposobność dowiedzenia się, gdzie go w każdej okolicy dostać można; lecz zarazem posiadaczom celniejszych nasion otworzy się pole do korzystniejszego zbycia tych nasion, co wszystko na podniesienie produkcyi lepszych gatunków ziemiopłodów w kraju korzystny wpływ wywrze.

W tym celu ogłasza się co następuje:

1) Gospodarze posiadający takie w kraju produkowane nasiona zbóż i inne surowe ziemiopłody, które za najcelniejsze uznane być mogą, zechcą przed zimowem zgromadzeniem Towarzystwa gospodarskiego galic., które się zwykle w końcu miesiąca stycznia odbywa, po jednej kwarcie każdego takiego gatunku zboża (w woreczkach) lub po kilka sztuk innego takiego ziemiopłodu do komitetu Towarzystwa gospod. galic. nadesłać.

2) Komitet wybierze znawców do ocenienia przysłanych próbek, według okolic, a wiadomość o najcelniejszych publicznie ogłosi.

2) Przysyłający swoje ziemiopłody na wystawę poddają się tem samem ostrożnościom, jakie może komitet w celu przekonania się na miejscu o stanie rzeczy, za potrzebne uzna.

4) Pożądanem byłoby przy każdym gatunku dodanie krótkiego objaśnienia: zkąd pierwotne nasienie pochodzi, na jakim gruncie i po jakiej roślinie było uprawiane i innych podobnych szczegółów z powodami, dla których na odszczególnienie zasługuje.

Z komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic.

Wydoskonalenie przemysłowości austryackiej od lat kilkunastu jest powszechnie uznane; industrya Austryi rozwinęła się śród trudnych stosunków i pod trudnemi warunkami do tak wysokiego stopnia, że na powszechnej wystawie londyńskiej stanąć już mogła w pierwszym rzędzie. Jeżeli dotychczas pod wpływem dawniejszego systemu prohibicyjnego tamującego wtedy ruch i wzajemność obrotu handlowego, pomnożyć się niemógł tak znacznie odbyt za granicę; jednak z drugiej strony pewną jest rzeczą, że w samym kraju bardzo znacznie się wzmógł odbyt produktów przemysłowych. Ztąd słusznie wnosić można o wzroście dobrego bytu w Austryi w ogóle, a kiedy smutne zdarzenia lat ostatnich niezdołały powstrzymać postępu industryi, kiedy się teraz znowu objawia tak znaczny rozwój: tedy z pewnością wnosić można, że się na przyszłość stanie jeszcze większym i potężniejszym. Działanie zaprowadzonego teraz systemu ceł ochronnych wywrze przez oswobodzenie zachęcającej konkurencyi bardzo pomyślny wpływ, niemniej jak ścisłe i nierozłączne wcielenie Węgier do celnego i handlowego ciała Monarchyi. Udowodnioną jest rzeczą, że od czasu zniesienia linii celnej obrót handlowy między obydwoma połowami monarchyi wzmógł się nad wszelkie oczekiwania. Pomimo, że równocześnie otwartą została kolej żelazna z Wiédnia do Pesztu, robiła także żegluga na Dunaju olbrzymie postępy i okazała się potrzeba sprawienia licznych holowników i statków a i transport towarów nagle ogromnie się pomnożył. Ale dla ogółowego przemysłu austryackiego nie są już Węgry z przynależnemi krajami, jak dawniej tylko korzystną targowicą. Stosunki uległy w każdym względzie tak pomyślnej zmianie, że teraz na wszystkich punktach Węgier powstają zakłady fabryczne i z uchyleniem tamujących linii celnych pewno być mogą wolnej konkurencyi w całem Cesarstwie. Przy wzmagającym się nieustannie rozwoju komunikacyi potrzeba do tego tylko ożywiać i wzbudzać w ludności chęć do pracy, i stosownie wydoskonalać i pielęgnować potrzebną siłę roboczą; o kapitały bowiem niebędzie tak trudno, jeżeli tylko poprzednio znajdą się żywioły zyskownego przedsiębierstwa.

Te widoki niepolegają na iluzyach, ale oparte są na rzeczywistych stosunkach. Statystyczne data wszelkiego rodzaju udowodniają, że te nadzieje nie są płonne.

Żelazo i węgiel kamienny stanowią jak wiadomo, główną podstawę kwitnącej i rozgałęzionej industryi. Przytaczamy w tym względzie niektóre data znajdujące się w doskonałem dziele pana Friese: „Wykaz produkcyi górniczych monarchyi austryackiej."

Produkcya żelaza, powiada autor, potroiła się prawie od dwudziestu pięciu lat. W przecięciu lat od 1823—1827 wynosiła 1,276,515 ctn. surowego żelaza, a 101,359 ctn. lanego; tudzież od r. 1843 do 1847 względnie 2,682,983 i 485,575 ctn. ale w roku 1847 już 3,109,212 i 485,575 ctn. Jakkolwiek więc produkcya lanego żelaza w ogóle mniejszą była od produkcyi żelaza surowego, okazuje się w całości jednak znaczny i potężny postęp.

Ale żadna gałęź produkcyi górniczej nierozszerzyła się w krótkim czasie tak jak produkcya węgla kamiennego, pomnożyła się bowiem z 2,417,693 ctn. w r. 1823 aż na 14,893,362 ctn. w r. 1847. W roku 1848 doszła już z wyłączeniem Węgier do 16,059,916 ctn.; potroiła się więc w ostatnich dziesięciu latach, a jednak większa część kopalni węgla dopiero zaczyna się otwierać i budować, a niektóre części kraju ze względu na wyzyskiwanie węgla jeszcze nie są dokładnie rozpoznane. Z ogółowej produkcyi r. 1847 przypada na Czechy 7,476,653, na Morawię i Szląsk 3,121,196, na Austryę powyżej i poniżej Anizy 1,639,100, na Iliryę i Wybrzeże 927,555, na Styryę 871,444, na Lombardyę 218,188, na Dalmacyę 105,561, na Tyrol 55,391 a na Galicyę bez Krakowa 35,588 ctn. Z Krakowem wydała jednak Galicya w 1848 r. 1,083,915 ctn.

Te numeryczne rezultaty świadczą dostatecznie o niezwykłym, dobroczynnym ruchu w wszystkich przemysłowych i handlowych stosunkach, świadczą o nadzwyczajnem ożywieniu obrotu krajowego i o wydoskonaleniu naszych środków transportowych. Każą się nam spodziewać, że przy wydoskonaleniu naszych urządzeń administracyjnych mianowicie w owych krajach koronnych, gdzie się dotychczas znajdowały w stanie mniej uregulowanym i przy uskutecznionej teraz jedności w austryackiem terytoryum handlowem i celnem, nakoniec, że w obec spodziewanego rozszerzenia tego terytoryum, handel i przemysł Austryi niezadługo stanowczy udział mieć będzie w wielkim obrocie handlu świata. *(L. k. a.)*

(Wykaz obiegu pieniędzy papierowych po koniec paźd. 1852 r. — Obwieszczenia c. k. ministeryum finansów.)

Wiédeń, 17. listopada. *Obieg papierowych pieniędzy po koniec października 1852.*

Najwyższa kwota, której na mocy ogłoszenia z dnia 15 maja 1852 wszystkie w obiegu będące pieniądze papierowe przewyższać nie mogły . . . . 175,000,000 złr.

Za pomocą pożyczki państwa z dnia 4. września 1852 amortyzowano dnia 29go września 1852 . . . . 2,500,000 —

Najwyższa kwota, której wszystkie w obiegu znajdujące się papierowe pieniądze obecnie przewyższać nie mogą . . . . . . 172,500,000 —

Rzeczywista kwota papierowych pieniędzy, będących w obiegu następnie w kasach podatkowych i dochodowych, równie jak we wszystkich wydatkowych kasach państwa:

	w końcu paźd. 1852. zł.	w końcu września 1852. złr.
po 3% uprocentowane asygnaty kasowe	156,180	269,115
po 3% uprocentowane bilety skarbowe	16,886,200	18,996,400
Nieuprocentowane bilety skarbowe	119,503,190	116,954,640
Asygnaty na krajowe dochody Węgierskie	12,806,871	14,654,645
Banknoty do wylosowania . . .	3,010,783	3,151,925
Banknoty nie do wylosowania .	8,010,599	8,170,580
W ogóle . . .	160,373,823	162,197,305

Przy porównaniu rezultatów obydwóch miesięcy okazuje się ubytek:

	złr.
uprocentowanych po 3% asygnatów kasowych o	112,935
uprocentowanych po 3% biletów skarbowych o	2,110,200
węgierskich asygnatów o	1,847,774
banknotów do wylosowania o	141,142
banknotów nie do wylosowania o	159,981
W ogóle	4,372,032
natomiast pomnożenie nieuprocentowanych biletów skarbowych o	2,548,550
przeto w ogóle ubytek o	1,823,482

W lombardzko-weneckich biletach skarbowych było po koniec października 1852 jeszcze w obiegu 1,543,250 lire.

W dodatku do ogłoszonego w Wiedeńskiej Gazecie z 21go września b. r. nr. 226 dekretu czyni się wiadomo, że dnia 20. listopada b. r. spalono na Glacis w przeznaczonym do tego domu, kwotę 500,000 złr.;

policzywszy do tego dawniejsze amortyzacye w banknotach 6,600,000 złr., następnie amortyzowane już pieniądze papierowe z kursem przymusowym w kwocie 25,000,000 złr., wynosi ogółowa suma dotychczasowej amortyzacyi w pieniądzach papierowych 32,100,000 złr., którą użyciem niejakiej części wpłat *na pożyczkę z roku 1851* uskuteczniono.

W dodatku do dekretu z 22. września b. r. (Gazeta Wiedeńska z 24. września 1852 nr. 229) ogłasza się, że na mocy §. 2. postanowień pożyczki z dnia 4. września 1852, odbędzie się dnia 25. listopada 1852 w przeznaczonym do tego domu na Glacis znowu spalenie kwoty 2,000,000 złr. a mianowicie i milion złotych reńskich w uprocentowanych biletach skarbowych, a 1 milion złotych reńskich w asygnatach na krajowe dochody Węgierskie) w obecności jednego z członków dyrekcyi Austryackiego banku narodowego.

Policzywszy do tego dawniejszą z takiej samej przyczyny przedsięwziętą amortyzacyę $2^1/_2$ miliona złotych reńskich, wypada ogółowa kwota $4^1/_2$ miliona złotych reńskich, której amortyzacyę uskuteczniono z pieniędzy wpłynionych na pożyczkę z roku 1852.

Z c. k. ministeryum finansów.

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiédeń, 16go listopada. Najstarszy syn zmarłego księcia Leuchtenbergskiego, Jego cesarzewicz. Mość książę Mikołaj Maxymilianowicz (urodzony dnia 4. sierpnia 1843) obejmie pod opieką matki rząd jako książę Leuchtenbergski książę z Eichstädt. Namieniony książę ma dwie siostr i dwóch braci: księżniczkę Maryę, urodz. 4. października 1841; księżniczkę Eugenię, urodz. 20. marca 1845; księcia Eugieniusza, urodz. 27. stycznia 1847 i księcia Sergei, urodz. 20. grudnia 1849.

— Dzisiaj odbyła się znowu konferencya celna. W ogóle słychać, że tok rozpraw był zupełnie zaspokajający, i we wszystkich kołach okazuje się najwyższy udział.

— Ósme losowanie pożyczki hrabi Kaźmierza Esterhazego, które się miało odbyć dzisiaj, nienastąpiło jak się zdaje, dla tego, ponieważ kroki przedsięwzięte do uporządkowania majątkowych stosunków hrabi jeszcze nie są uregulowane. Nastąpi to zapewne w przeciągu sześciu miesięcy, a dzień przyszłego ciągnienia później będzie ogłoszony.

— Z przyczyny, że produkcya ryżu we Włoszech niewystarcza już na zaspokojenie potrzeb austryackich prowincyi, oświeceńsi agronomowie Węgierscy przykładają się teraz więcej do produkcyi ryżu, i na przyszły zasiew wyznaczono już pod ryż obszerne pola. *(Ll.)*

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Według wiadomości z Reichstadt, polepszenie zdrowia Jego Mości Cesarza Ferdynanda postępuje tak pomyślnie, że Jego ces. Mość wkrótce będzie mógł wstać z łóżka.

— Na Wołoszczyznie zaczęła się znowu bardziej szerzyć zaraza na bydło, przeczo Siedmiogrodzka komenda wojskowa była zmuszona czas kontumacyi dla bydła, sprowadzanego z Wołoszczyzny do Siedmiogrodu, z 10 na 20 dni przedłużyć. Również nakazano jak najściślejsze czyszczenie surowych skór i okrawków bydlęcych.

— Wykazany dotychczas kapitał indemnizacyjny w królestwie Czeskiem osiągnął z końcem października b. r. sumę 34,975,047 złr. $6^2/_4$ kr., której jedna połowa cięży na funduszu krajowym, a druga połowa 249,170 na obowiązanych. Kapitał indemnizacyjny wynosił 11,007,229 złr. $30^3/_4$ k. i ma w nim uczestnictwo 16,973 uprawnionych a 393,637 obowiązanych.

— Dotkliwy brak palnego materyału w Lombardyi, i wielkie szkody, które tam wynikły ze zbytecznego wyrąbywania lasów w górach, spowodowały c. k. Lombardzki instytut umiejętności, literatury i kunsztu rozpisać konkurs z wyznaczeniem 1500 lire za najlepsze, w włoskim języku napisane, popularne dzieło o kulturze lasów z zastósowaniem tak do równin jako też okolic górskich w Lombardyi. Przesłanie odnośnych manuskryptów do powyżej wymienionego instytutu musi nastąpić z przestrzeganiem zwyczajnych formalności w ciągu miesiąca lipca 1854. *(L. k. a.)*

(Kurs wiédeński z 20. listopada 1852.)

Obligacye długu państwa 5% $94^5/_{16}$; $4^1/_2\%$ $84^1/_2$; 4% 76. 4% z r. 1850 $92^1/_2$. wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 227; z roku 1839 $136^1/_2$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1329. Akcye kolei pół. 2310. Glognickiej kolei żelaznéj —. Odenburgskie $127^1/_2$. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 722. Lloyd —.

Anglia.

(„Litogr. koresp. austr.“ o mowie od tronu Królowej Anglii.)

Ostatnia angielska mowa od tronu, jak wszystkie dokumenta tego rodzaju wypracowana jest w duchu bardzo umiarkowanym i tylko mało charakterystycznego światła rzuca na stosunki jakie są w rzeczywistości i na skutki, któreby się z nich z niejakiem prawdopodobieństwem dały obliczyć.

Równie jak stan spraw zagranicznych dotknięty jest tylko powierzchownie, tak też może każdy według własnego widzenia rzeczy, pojmować prawdziwe znaczenie i doniosłość ustępu ściągającego się do wykonania bilu względem milicyi i do spostrzeżonej przytem gorliwości młodzieży krajowej.

Otwarciej, jaśniej, a zarazem na żadną stronę nie przesądzając lub uwłaczając, wyłożona jest główna kwestya parlamentarna, kwestya protekcyonizmu. Od sposobu pojęcia i rozwiązania tej kwestyi zawisła na wszelki wypadek przyszłość teraźniejszego gabinetu, a oprócz tego po znacznej części przyszłe powodzenie królestwa.

Ale także i dla Europy ważnym jest rezultat odnośnego sporu stronnictw mniej dla samego przedmiotu, aniżeli głównie dlatego, że gabinet Torysów umiarkowaniem zdań swoich i swojem lojalnem zachowaniem się względem rządów zagranicznych powszechnego doznaje zaufania, o któreby się następcy jego dopiero ubiegać musieli, niemogąc się na razie wykazać premisami nadającemi im do tego prawo.

Życzylibyśmy przeto szczerze, ażeby ta kwestya żywotna wniesiona ze strony gabinetu w sposób tak pojednawczy i odwołujący się do prawości narodu, rozwiązaną została stósownie do patryotycznych intencyi gabinetu. Wszakże tu głównie idzie tylko o bezstronną rozwagę. Więcej nieżąda i niepropónuje gabinet.

Że interes agronomiczny tak ważny w każdem społeczeństwie obecnie w Anglii potrzebuje ochrony, jest faktem, któryby równie żadnej wątpliwości podpadać niepowinien, jak ta prawda, że rolnictwo na tę ochronę zasługuje. Teraz tylko ciekawą jest rzeczą, czyli wychwalana sprężystość parlamentarnych form konstytucyjnych Anglii będzie dostateczną zjednać dwom przeciwnym sobie interesom równe i słuszne ocenienie i uwzględnienie, albo też czyli partya rolnicza dozna zwykłego losu mniejszości i będzie musiała upaść może dla tego, że niebyła w stanie uzyskać dla siebie o kilkanaście głosów więcej niż przeciwniej. *(L. k. a.)*

(Sprawy parlamentu.)

Londyn, 13. listopada. Na wczorajszem posiedzeniu *izby wyższej* odczytał książę *Montrose* następującą odpowiedź królowej na adres lordów: „Dziękuję panom za ten lojalny i wierny adres. Nieustannem usiłowaniem Mojem będzie sankcyonować i wprowadzać w wykonanie wszystkie środki powzięte ku poparciu trwałego dobra Moich poddanych.“ Książę złożył równocześnie osobne poselstwo Jej królewskiej Mości uwiadamiające Lordów, że poczynione będą przygotowania do uroczystego pogrzebu księcia Wellingtona; wzywa oraz Lordów, ażeby wszelkich użyli środków do uświetnienia tej ceremonii. Lord *Derby* oznajmił, że w poniedziałek wniesie propozycyę, ażeby izba wzięła pod rozwagę to poselstwo Jej królewskiej Mości. — Na interpelacyę pana *Adderley w izbie niższej* względem wojny z Kaframi odpowiedział minister kolonii p. *Packington*, że od miesiąca nienadeszły ztamtąd depesze urzędowe. O konstytucyi nadanej kolonistom zda kiedy indziej sprawę. Tu przerwane zostało posiedzenie poselstwem królowej odnoszącem się do pogrzebu księcia Wellington w podobnej treści, jak poselstwo odczytane w izbie wyższej. Kanclerz skarbu zapowiedział wnioski swoje w tym względzie na poniedziałek. Pan *Hume* oświadczył, że się spodziewa, że wtedy przedłożony będzie izbie także kosztorys pogrzebu księcia. *(P. Z.)*

Francya.

(Ogłoszenia w Monitorze. — Sprawozdanie o przyjęciu L. Napoleona w Fontainebleau.)

Paryż, 13. listopada. „*Moniteur*" zawiera dzisiaj znowu kilka *mianowań* i dekret przyzwalający kredyt dla ministra oświecenia w sumie 95.000 franków, na pensye dla *profesorów fakultetowych.*

— Ten sam dziennik ogłasza okólnik *ministra oświecenia* upominający rozmaitych profesorów gymnazyalnych, ażeby trzymali się ściśle przepisów zawartych w powszechnym planie naukowym, i wykładali takie tylko przedmioty naukowe, jakie im w szczególności przepisano programem. Mają oraz prowadzić dziennik odbytych prelekcyi z wyrażeniem ich treści. Dzienniki te ma rektor co-tydzień przeglądać, a z końcem roku szkolnego należy składać je w gymnazyalnym archiwie.

— „*Pays*" umieszcza sprawozdanie o *przyjęciu Ludwika Napoleona w Fontainebleau.* Podróż prezydenta do Fontainebleau ukrywano, jak wiadomo, starannie; mimo to jednak ozdobiono ulubione miejsce pobytu cesarza Napoleona z wszelką uroczystością. U wjazdu do miasta wzniesiono łuk tryumfalny, gdzie władze przyjmowały prezydenta; wszystkie domy udekorowano choragwiami, z okien wyglądały damy strojne, a nawet na dachach było pełno ciekawych. Wszystkie gminy okoliczne z zwierzchnościami swemi na czele zebrały się w masie, a w powietrzu rozlegały się huczne okrzyki: „Niech żyje Cesarz! Niech żyje zbawca Francyi!" *Edgar Ney* przyjmował Ludwika Napoleona na czele stojącego tam załogą 6go pułku huzarów, i asystował mu z pułkiem swoim aż do pałacu. Według upewnień dziennika „*Pays*" posuwał się pochód prezydenta zwolna tylko naprzód, gdyż mu tamowały drogę masy ludności; prezydentowi narzucano pełno kwiatów, a uniesienie w Fontainebleau było prawie takie same, jak i mieszkańców Francyi południowej. Przy łuku tryumfalnym miano mowy. Burmistrz i dziekan z Fontainebleau mieli krótką przemowę do prezydenta, który z swojej strony podziękował im uprzejmie. Burmistrz wyraził się w następujących słowach: „Miasto Fontainebleau, które najpóźniej powitało Cesarstwo, życzy sobie być między najpierwszemi miastami proklamującemi Napoleona III. Cesarzem." Dziekan wystąpił na czele 50ciu osób duchownych, i zakończył przemowę swoją temi słowy: „Takie są więc miłościwy Panie życzenia wiernego W. książęcej Mości duchowieństwa okręgu Fontainebleau." Przy łuku tryumfalnym zebrał się sam wybór znakomitych w Fontainebleau osób; widziano tam hrabinę *Polignac*, baronowę *Delaage* i panią *de Cazes.* Wczoraj zrana odbył Ludwik Napoleon przegląd garnizonu w Fontainebleau, poczem przyjmował na uroczystej audyencyi wszystkie władze miejscowe.

W przyszłą niedzielę zapowiedziano w Fontainebleau wielkie polowanie, i zaproszono wiele osób znakomitych. Wczoraj udali się tam księżna *Matylda*, książę *Napoleon Bonaparte*, ministrowie *Drouin de Lhuys*, *de Maupas*, *de St. Arnaud*, poseł angielski lord *Cowley* i inni. Posłano też do Fontainebleau znaczną liczbę koni dla wygody zaproszonych gości. *(P. Z.)*

(Ciało prawodawcze. — Głosy i partye za nową zmianą rzeczy.)

Paryż, 14. listopada. Członkowie ciała prawodawczego zjeżdżają się już licznie do Paryża i zgromadzają się w pałacu prawodawstwa. Słychać, że nowa konstytucya wyznaczy każdemu z nich 10.000 franków za sesyę.

Nadzwyczajna czynność wszystkich, których mniej lub więcej obchodzi głosowanie ludu nad Cesarstwem, jest najlepszym dowodem, że się obawiają niejakich trudności w zjednaniu równie świetnej większości jak przy dawniejszych głosowaniach. Największą trudnością w tym względzie jest bez wątpienia gnuśność i obojętność wielu wyborców, którzy uważają za rzecz zbyteczną trudzić się dla rzeczy tak z nimi jak i bez nich równie nieochybnej, najsamprzód na ratusz po karty głosowania, a potem do biura wyborczego z swojemi głosami. Cesarstwo już pewne — powiadają chłopi — co tam może zależeć na jednym głosie mniej lub więcej? a prefekci powstają ciągle przeciw tym wybiegom z lekceważenia pojedyńczych głosów. Opór ze strony partyi antiimperyalistycznych zajmuje dopiero drugie miejsce, nie mają też tak potężnych środków do swojej dyspozycyi, ażeby się z ich strony obawiać miano tak ważnego rezultatu jak po naturalnej gnuśności wyborców, jeżeliby przeciw temu nic nieczyniono. Jednak powiedzieć nie można, że te stronnictwa zupełnie są nieczynne, chociaż walczyć muszą z niemałemi trudnościami. Czyli w sposób podstępny, jak utrzymuje jeden z dzienników rządowych, popierają gnuśność wyborców utwierdzając ich w rozumowaniu, że głosowanie jest niepotrzebne — czyli rozszerzają fałszywe pogłoski, jak n. p. o przywróceniu podatku od soli, czyli znawiają złośliwe oszczerstwa i rozszerzają je w pismach ulotnych, w to tutaj niewchodzimy. Ale to jest rzeczą pewną, że czerwona demokracya za pomocą licznych potajemnie rozdanych manifestów od głosowania odradza, i że także legitymiści i Orleaniści przemawiają za taktyką niegłosowania. Uważając zaś na żywioły działające *za* głosowaniem, natrafiamy najsamprzód: urzędników i oficerów, którzy nietylko sami jednozgodnie głosować będą, ale i w swoich rozmaitych zakresach działania używają wszelkich środków, ażeby podrzędnych skłonić do głosowania. Przytem znalazła sprawa Ludwika Napoleona potężnego sprzymierzeńca także i w duchowieństwie, które, jak słychać, świetnie się chce wywdzięczyć za otrzymane dobrodziejstwa. Jeden z prałatów, biskup w Rennes, udzielił duchownym swej dyecezyi radę urzędowym okólnikiem, ażeby głosowali za Napoleonem i do tego skłaniali wpływem swoim parafian. Przesłał im nawet już drukowane kartki do rozdania między głosujących. Nakoniec zdaje się także, że umiarkowana republikańska partya pomnoży, jeżeli nie liczbę głosów przychylnych, to przynajmniej liczbę głosów w ogóle, gdyż dziś akredytowany jej organ „*Siecle*" imieniem kilku znakomitych członków tej partyi oświadcza, iż jest powinnością mniejszości wykonywać prawo głosowania. Oprócz tego nie należy pominąć, że część umiarkowanych republikanów już całkiem przeszła do obozu cesarskiego, ponieważ, jak powiadają, cesarstwo w braku swobód politycznych przynajmniej w materyalnym względzie zabezpiecza demokracyę i jej żądania. *(P. Z.)*

(Stan banku francuskiego.)

Paryż, 12. listopada. Zasoby gotówki *banku francuskiego* zmniejszyły się od ostatniego sprawozdania w Paryżu o $30\frac{1}{2}$ milionów franków, a w bankach filialnych o $6\frac{1}{2}$ milionów. Diskonto powiększyło się w Paryżu o $14\frac{3}{4}$ mil., na prowincyi zaś o 16 mil., i wynosi teraz do 249 milionów. Suma będących w obiegu banknotów powiększyła się w Paryżu o $22\frac{1}{4}$ mil., w bankach zaś filialnych o $4\frac{1}{2}$ milionów. Cały zasób gotówki w banku wynosi obecnie $584\frac{3}{4}$ mil., a suma będących w obiegu banknotów $661\frac{1}{2}$ mil. *(P. Z.)*

Belgia.

(Projekt do ustawy przedłożony belgijskiej izbie reprezentantów.)

Bruxela, 11. listopada. Przedłożony na onegdajszej sesyi izbie reprezentantów projekt do ustawy jest następującej osnowy: Art. 1. Każdy, kto na placach albo zgromadzeniach publicznych mową, wołaniem lub groźbami, pismem, drukiem, obrazami lub symbolami, bądź one będą przybite, rozdawane lub przedawane, na sprzedaż lub na publiczny widok wystawione, dopuści się obrazy monarchów albo szefów rządów zagranicznych, albo złośliwej zaczepki na ich godność, będzie ukarany więzieniem od trzech miesięcy do dwóch lat i karą pieniężną od 100 do 2000 fr. Winowajca może oprócz tego jeszcze całkiem albo w części utracić przytoczone w art. 42. karnego kodexu prawa przez przeciąg najmniej dwóch a najwięcej pięciu lat. Art. 2. Nikt nie może na swoje uniewinnienie lub usprawiedliwienie przytoczyć, że te pisma, druki, obrazy lub symbola były już w krajach zagranicznych publikowane. Art. 3. Śledztwo nastąpi, jeśli tego zażąda zastępca monarchy albo szefa zagranicznego rządu, który się obrażonym sądzi. Żądanie to należy podać do ministra spraw zagranicznych, i nie będzie wzięte do aktów procesu. Tylko depesza ministra będzie do instrukcyi przyjęta. Art. 4. Przepisane artykułami 4, 5, 6 i 7 ustawy z dnia 6. kwietnia 1847 postępowanie będzie zastósowane przy wymienionych niniejszą ustawą o przestępstwach. Art. 10. ustawy z dnia 15. maja 1849 jest do tych samych przestępstw zastósowany. Art. 5. Śledztwo będzie zadawnione po upływie trzech miesięcy zacząwszy od tego dnia, w którym przestępstwo popełniono, albo od dnia ostatniego sędziowskiego aktu. Art. 6. Ustawa z 28. września 1816 jest zniesiona. Dano w Bruxeli i t. d.

Minister sprawiedliwości motywuje nowy projekt do ustawy o prasie tem, że prawomocność ustawy z roku 1816, karzącej obrazę przeciw obcym monarchom, co nietylko dzienniki, lecz także wielu znawców prawa w wątpliwość podawali, a zatem okazało się potrzebnem przejrzenie jej, aby ją do zmienionych okoliczności zastósować. Rząd uznał za rzecz potrzebną w taki sposób sformułować ustawę, aby zastósowanie jej żadnej wątpliwości nieulegało. Ustawę tę przesłano zaraz wydziałom do rozpoznania. *(W. Z.)*

Włochy.

(Konwencya względem telegrafów. — Komitet handlowy w Genuy.)

Turyn, 10. listopada. „*Corr. merc.*" utrzymuje z pewnością, że między piemonckim i francuskim rządem, tudzież angielskiem towarzystwem dla podmorskich telegrafów, zawarta jest konwencya dla poprowadzenia linii telegraficznej z Genuy na Korsykę do Kagliari.

Intendant Genuy, pan Piola, zwołał tamtejszy stan handlowy, i wezwał go, ażeby rządowi przedłożył propozycye względem polepszenia handlu morskiego i lądowego. Stan handlowy obrał w tym zamiarze z swego grona komitet, którego prezydentem pan Piola jest mianowany. Pan Lorenzo Pareto będzie się znajdować jako wiceprezydent na obradach.

(Powrót pana Spinola do Rzymu. — Wstępne przygotowania dla budowy kolei żelaznej z Rzymu do Bononii.)

Rzym, 7. listopada. Przed trzema dniami przybył tu Marchese Spinola z powrotem z Turynu i miał już przedwczoraj dłuższe posłuchanie u Jego Świątobliwości. Niejesteśmy dziś jeszcze w stanie podać bliższych szczegółów o nowych propozycyach pojednania z Piemontem. To jednak zdaje się być rzeczą pewną, że są więcej pojednawcze niż dawniejsze. Powrót margrabi Spinola do Rzymu zostaje w ścisłym związku z misyą arcybiskupa Genuy Msgr. Charvaz z Rzymu do Turynu. — Francuski naczelny inżynier nad budową gościńców zajmuje się teraz z dwoma znakomitymi architektami rzymskimi i licznymi ich pomocnikami rozpoznaniem przestrzeni między Rzymem i Bononią dla wybudowania przyszłej kolei żelaznej. Koszta tego rozpoznania ponosi naturalnie rząd rzymski i niepotrąci ich przyszłym przedsiębiercom budowy. Jednak od czasu powzięcia planu budowy niezgłosił się jeszcze żaden przedsiębierca. *(P. Z.)*

(Depesze telegraficzne.)

Turyn, 16. listopada. W wszystkich kościołach odczytano list pasterski biskupów piemonckich, którym pod karą klątwy ko-

ścielnej zakazano czytać dzieło profesora Nuytz p. t. „do spółobywateli,“ tudzież dzienniki „gazetta del popolo,“ „Opinione,“ „Strega,“ „il Fischietto,“ „Italia e popolo“ i „monitore dei communi italiani.“

Florencya, 15. listopada. Uroczystość urodzin Jego cesarzew. Mości W. księcia obchodzono tu solennie.

Palermo, 8. listopada. Wybuch Etny trwa ciągle, chociaż z mniejszą gwałtownością. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Sprawy zgromadzenia związkowego. — Pamiętnik tajnego radzcy Linde. — Kradzieże w Frankfurcie.)

Frankfurt n. M., 13. listopada. *Leip. Ztg.* donosi: „Na posiedzeniu zgromadzenia związkowego z 11go b. m. przedłożył poseł związkowy wolnego miasta Frankfurtu uchwałę, w której senat frankfurtski donosi zgromadzeniu związkowemu o środkach powziętych w zamiarze dopełnienia dekretu związkowego z 12go sierpnia (względem zupełnego przywrócenia stosunków konstytucyjnych w Frankfurcie według uzupełniającego aktu konstytucyjnego z roku 1816); senat protestuje oraz przeciw takiemu wykładowi 46. artykułu wiedeńskiego aktu kongresowego, że zgromadzenie związkowe przystępując do rozstrzygnięcia sporów w sprawie konstytucyi Frankfurtskiej niepowinno ograniczone być tylko na same wypadki sporów zachodzących między trzema korporacyami państwa (senatem, stanową reprezentacyą obywateli miejskich i ciałem prawodawczem). Pomienione uwiadomienie senatu odesłano jak słychać, do politycznego wydziału. Na tem samem posiedzeniu przedłożono także skargę posiadacza meklenburgskiej włości szlacheckiej, von der Kettenburg, przeciw swemu rządowi za wydalenie katolickiego księdza utrzymywanego w charakterze kapelana domowego. Skargę tę odesłano do wydziału reklamacyi dla sprawdzenia i sprawozdania. Sprawa sprzedaży pozostałych jeszcze okrętów rozwiązanej floty niemieckiej nie została jeszcze stanowczo załatwiona. Postanowiono jednak w téj mierze, aby sumę wypadłą z sprzedaży okrętów wypłacono po odtrąceniu długów i innych należytości ciążących na kasie marynarki — do kasy związkowej, która dawniej musiała w drodze zaliczki pokrywać koszta departamentu marynarki.“

— Tajny radzca państwa i poseł związkowy dr. J. T. B. Linde wydał teraz pamiętnik pod tytułem: „O równo-uprawnieniu wyznań chrześciańskich w niemieckich państwach związkowych, a mianowicie w wielkiem księstwie Meklenburg-Schwerin.“ Dowodzi tam z aktów traktatu Westfalskiego, z aktu związku nadreńskiego, z rozmaitych ugód z członkami przystępującymi do związku nadreńskiego, a w końcu z niemieckiego aktu związkowego, że trzem głównym wyznaniom chrześciańskim przyznano przynajmniej w obrębie granic związku niemieckiego równe prawa cywilne i polityczne; dowodzi też z powszechnych zasad prawniczych, że wykonanie obrządków religijnych należy do kategoryi praw cywilnych, udział zaś w zastępstwie stanowem lub krajowem do praw politycznych.

— Kradzieże i tympodobne przekroczenia pojawiają się w Frankfurcie coraz liczniej. Dnia 10go b. m. popołudniu doniesiono władzom policyjnym o ośmiu kradzieżach większych i mniejszych. — Zwierzchność policyjna ma dużo do czynienia. Bliskość granic, częścią ubóstwo ludności tak miejskiej jakoteż i po wsiach, a częścią wielki napływ obcych przybyszów utrudniają wielce usiłowania i środki władz policyjnych. *(P. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 17. listopada.)

Metal. austr. 5% $80\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ $71\frac{7}{8}$. Akcye bank. 1370. Sardyńskie —. Hiszpańskie $44\frac{7}{8}$. Wiédeńskie $102\frac{5}{8}$. Losy z r. 1834 —; 1839 r. $116\frac{3}{4}$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 17. listopada.)

Dobrowolna pożyczka 5% $101\frac{1}{4}$ p. $4\frac{1}{2}$% z r. 1850 $102\frac{1}{2}$. $4\frac{1}{2}$% z r. 1852 103. Obligacye długu państwa 93. Akcye bank. $107\frac{3}{4}$. l. Pol. list. zastaw. —; nowe $97\frac{1}{2}$; Pol. 500 l. $91\frac{1}{2}$; 300 l. 157 l. Frydrychsdory $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 11. Austr. banknoty $88\frac{5}{12}$.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 16. listopada. J. C. W. Następca Tronu Cesarzewicz W. Książę Alexander Mikołajewicz wraz z Małżonką J. C. W. W. Księżną Marya Alexandrową, wczoraj o god. 9tej rano przybyć raczył z Wiédnia do Warszawy i zajął mieszkanie w pałacu Belwederskim.

W orszaku JJ. CC. WW. znajdują się: Dama Dworu Księżna Sołtyków i Frejlina Dworu Księżniczka Dołgoruków, W. Mistrz Dworu J. C. W. Ołsusiew, Adjutanci J. C. W. Pułkownicy: Hr. Adlerberg 2gi, Lambert i Samsonów, oraz Leib-Chirurg, rzeczywisty radca Stanu Euochin.

Warszawa, 17. listopada. J. C. W. Następca Tronu Cesarzewicz W. Książę Alexander Mikołajewicz wraz z małżonką J. C. W. Wielką Księżną Maryą Alexandrówną, oraz z orszakiem do JJ. CC. WW. należącym, onegdaj o god. $1\frac{3}{4}$ z południa opuścił miasto tutejsze udając się w dalszą podróż do St. Petersburga. *(G. Warsz.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 17. listopada. Parostatek z Nowego-Yorku przywiózł tu następującą wiadomość: Kandydat demokratycznej konwencyi jenerał *Pierce* obrany został prezydentem, a Rufus *Kirk* wiceprezydentem. *(Abbl. W. Z.)*

Paryż, 16. listopada. Książę-prezydent powrócił dzisiaj z Fontainebleau. Rada państwa potwierdziła statuta stowarzyszenia „société générale du credit mobilier“ t. j. nowego banku. *(P. Z.)*

Paryż, 17. listopada. *Monitor* oświadcza dzisiaj, że rząd umieszczając protestacyę hrabi Chambord razem z manifestami demagogicznemi nie zamierzał bynajmniej postawić te dokumenta w równej linii. *(Pr. Ztg.)*

Paryż, 18. listopada. Dnia 1. grudnia będzie stan armii francuskiej — włącznie z Afryką i Rzymem — o 30,000 ludzi, a więc na 390,000 zredukowany. *(A. B. W. Z.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 18. listopada. Według doniesień handlowych płacono w pierwszej połowie bieżącego miesiąca na targach w Bełzie, Krystynopolu, Lubaczowie i Żółkwi w przecięciu za korzec pszenicy 6r.40k.—7r.—8r.6k.—7r.12k.; żyta 5r.20k.—5r.12k.—6r.48k.—6r.24k.; jęczmienia 4r.30k.—4r.—4r.48k.—4r.48k.; owsa 2r.48k.—2r.24k.—4r.—2r.48k.; hreczki 4r.30k.—3r.40k.—0—0; kartofli 2r.—1r.20k.—2r.12k.—2r.48k. Za cetnar siana 1r.—0—1r.2k.—1r.6k. Sag drzewa twardego sprzedawano po 5r.—4r.—6r.—7r.12k., miękkiego po 4r.—3r.30k.—5r.— 5r.18k. Funt mięsa wołowego kosztował $3\frac{2}{5}$k.—$2\frac{2}{5}$k.—$3\frac{1}{5}$k.—$3\frac{3}{5}$k. i garniec okowity 1r.3k.—1r.6k. 1r.20k.—1r.10k. m. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 20—21. listopada.		gotówką		towarem	
		zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	26	5	31
Dukat cesarski	„ „	5	32	5	36
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	32	9	35
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	51	1	52
Talar pruski	„ „	1	41	1	43
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	„ „	89	56	90	12

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 20. listopada 1852.		zlr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	mon. konw.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 20. listopada.)

Amsterdam l. 2. m. 162. Augsburg $116\frac{1}{8}$ l. uso. Frankfurt $115\frac{3}{4}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $172\frac{1}{4}$ l. 2. m. Liwarna $113\frac{1}{4}$ p. 2. m. Londyn 11.30. l. 3. m. Medyolan 116. Marsylia $136\frac{1}{2}$ l. Paryż $136\frac{3}{4}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $22\frac{1}{8}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $94\frac{7}{8}$. lit. B. —. Pożyczka z roku 1852 $94\frac{3}{16}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wiéd. d. 19. listopada. o pół do 2. po południu)

Ces. dukatów stęplowanyhc agio 22. Ces. dukatów obrączkowych agio $21\frac{1}{2}$. Ros. Imperyały 9.26. Śrebra agio $15\frac{3}{4}$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. listopada.

JE. książę Schwarzenberg, c. k. komendant armii, z Krakowa. — Hr. Siemiński Wilhelm, z Jarosławia. — Hr. Zamojski Zdzisław, z Krakowa.

Dnia 21. listopada.

Hr. Wodzicki Kazimierz, z Krakowa. — Hr. Dzieduszycki Maurycy, c. k. sekretarz gub., z Krakowa. — P. Trojacki Bruno, z Rzeszowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. listopada.

PP. Żebrowski Tadeusz, do Żurawna. — Gołaszewski Jakób, do Krzywego. — Wacław Perwolf, c. k. komisarz wojenny, do Czerniowiec.

Dnia 21. listopada.

Hr. Mier Henryk, do Jarosławia. — Baron Petrino Mikołaj, do Czerniowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. i 21. listopada.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	27 11 95	+ 1₀	+ 8°	zachodni₀	pochm.
2 god. pop	27 10 51	+ 8°	+ 1°	„	„ ☉
10 god. wie.	27 10 08	+ 6°		cicho	„ deszcz
6 god. zran.	27 8 76	+ 3°	+ 7,5°	polud.₀	pochm. mgła
2 god. pop.	27 7 30	+ 7°	+ 3°	zachodni₀	„ deszcz
10 god. wie.	27 6 30	+ 6°		cicho	„ „

T E A T R.

Dziś: dramat niemiecki: „**Deborah.**“

Jutro: Opera niem.: „**Linda de Chaumonix.**“

W środę: Przedst. polskie: „**Opatrzność nad miłością.**“

Na c. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 20. listopada 1852 roku następujące pięć numera:

72. 40. 39. 2. 65.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 4. i 18. grudnia 1852.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.